

Geef steeds voldoende uitleg. Succes!

- 1) Laat A , B en C verzamelingen in het universum U zijn.
  - a. Beredeneer dat $A \cup B = A$ desdals $B \subseteq A$ (twee kanten op)
  - b. Vereenvoudig $[(A \cup B^c) \cap C] \cup [(B - A) \cap C]$ zo ver mogelijk, gebruikmakend van rekenregels uit de verzamelingenalgebra. Benoem de gebruikte regels.
Aanwijzing: wat is $(A \cup B^c) \cup (B - A)$?
- 2) We breiden een aantal definities voor functies (uit het OU-boek) uit tot relaties.
Als $R \subseteq V \times W$ een (binaire) relatie is, dan definiëren we
  - het *domein* van R als $\text{dom}(R) = \{ x \in V \mid xRy \text{ voor zekere } y \in W \}$
  - het *bereik* van R als $\text{ber}(R) = \{ y \in W \mid xRy \text{ voor zekere } x \in V \}$
  - de *inverse* van R als $R^{-1} = \{ (y, x) \mid xRy \}$Gegeven is nu de concrete relatie R op $A = \{1, 2, 3, 4\}$ als
$$R = \{ (1, 3), (1, 4), (3, 2), (3, 3), (3, 4) \}$$
  - a. Geef R gerepresenteerd als matrix en als gerichte graaf.
  - b. Bepaal domein, bereik en inverse van R .
  - c. Bepaal $R^2 = R \circ R$ en R^3 .
- 3)
  - a. Wanneer heet een verzameling *aftelbaar* ?
  - b. Bewijs: als A en B aftelbare verzamelingen zijn, dan is ook $A \cup B$ aftelbaar.
Eventueel benodigde resultaten moeten geformuleerd worden, maar hoeven niet bewezen te worden.
  - c. Laat zien dat $\mathbb{Z}$ aftelbaar is.

Dit tentamen bestaat uit zeven opgaven. In totaal kunnen 100 punten behaald worden. Elke opgave is 15 punten waard, behalve opgave 4 die 10 punten op kan leveren.

Indien u voor het deeltentamen een voldoende resultaat heeft behaald, krijgt u voor de eerste drie opgaven samen in ieder geval het cijfer van uw deeltentamen (vermenigvuldigd met 4,5).

- 4) a. Schrijf als sommatie ($\sum \dots$) en bereken de uitkomst van $-1 + 1 + 3 + 5 + \dots + 191$.
- b. We definiëren de rij a_n , $n \in \mathbb{N}$, door middel van de recurrentie $a_n = a_{n-1} + 2a_{n-2}$, met beginwaarden $a_0 = 2$ en $a_1 = 1$.
Bewijs met inductie dat $a_n = (-1)^n + 2^n$.
- 5) Een restklasse $x(\text{mod } 7)$ in $\mathbb{Z}_7$ geven we aan met $\bar{x}$.
- a. Bepaal $\bar{x}^3$ en $\bar{x}^6$ voor elke $\bar{x} \in \mathbb{Z}_7$.
- b. Bewijs dat $x^6 - 1$ deelbaar is door 7 als x niet deelbaar is door 7.
- c. Bepaal de rest van $100^{100} + 77^{77}$ bij deling door 7.
- 6) Ga voor de volgende relaties op $\mathbb{N}^+ = \{1, 2, 3, \dots\}$ na of ze reflexief, irreflexief, symmetrisch, antisymmetrisch of transitief zijn.
Geef niet alleen het antwoord, maar ook de toelichting.
- a. xRy als $x \mid y$.
- b. xRy als $x = 2y$.
- c. xRy als $x^2 \geq y$.
- 7) a. Geef een deterministische eindige automaat voor de taal

$$K = \{ w \in \{a, b\}^* \mid w \text{ heeft een suffix } aabb \}$$

- b. Doe dit ook voor de taal $\text{mir}(K)$.
- c. Toon aan dat K *regulier* is, maw. druk K uit in eindige talen m.b.v. de operaties vereniging, concatenatie en ster ($\cup, \cdot, *$).
Doe dit ook voor het complement van K ten opzichte van $\{a, b\}^*$.
(op welke suffixen eindigen woorden in het complement?)